

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. sausio 30 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimas – Direktyva 2003/96/EB – 7 straipsnio 2 ir 3 dalys – Sąvoka „komercinės paskirties gazolis, naudojamas kaip variklių degalai“ – Nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatyta sumažinta akcizo norma komercinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai, vykdamant nuolatinį keleivių vežimą, bet ne atsitiktinį keleivių vežimą – Vienodo požiūrio principas“

Byloje C-513/18

dėl 2018 m. liepos 13 d. *Commissione tributaria provinciale di Palermo* (Palermo provincijos mokestinių ginčų komisija, Italija) nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. rugpjūčio 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Autoservizi Giordano società cooperativa

prieš

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli – Ufficio di Palermo

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadžiev, teisėjai P. G. Xuereb (pranešėjas), T. von Danwitz, C. Vajda, ir A. Kumin,

generalinis advokatas M. Szpunar,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* M. Santoro,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. Armenia ir F. Tomat,

susipažinęs su 2019 m. rugsėjo 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: italų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003, p. 51; 2004 m. specialusis leidimas, 9 sk., 1 t., p. 405; klaidų ištaisymai OL L 87, 2018 4 3, p. 16 ir OL L 246, 2019 9 26, p. 38), 7 straipsnio 2 ir 3 dalių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Autoservizi Giordano società cooperativa* ginčą su *Agenzia delle Dogane e dei Monopoli – Ufficio di Palermo* (Muitinės ir monopolijų agentūros Palermo skyrius, Italija, toliau – Muitinės ir monopolijų agentūra) dėl pastarosios atsisakymo taikyti *Autoservizi Giordano* sumažintą akcizo normą komercinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai, už 2017 m. trečiąjį ketvirtį.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2003/96 2–7, 9, 11, 12 ir 24 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:
  - „(2) Bendrija neturi nuostatų minimaliai elektros energijos ir kitų, išskyrus mineralines alyvas, energetikos produktų apmokestinimo normai nustatyti, o tai gali turėti neigiamą poveikį tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui.
  - (3) Tinkamam rinkos funkcionavimui ir norint pasiekti tikslų kitose Bendrijos politikos srityse, reikia Bendrijos lygiu nustatyti minimalų daugelio energetikos produktų, įskaitant elektrą, gamtines dujas ir anglį, apmokestinimo lygį.
  - (4) Valstybių narių nacionaliniu lygiu taikomų energijos apmokestinimo lygių pastebimas skirtumas galėtų turėti žalos tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui.
  - (5) Atitinkamų Bendrijos minimalių apmokestinimo lygių nustatymas gali leisti sumažinti dabartinius nacionalinių apmokestinimo lygių skirtumus.
  - (6) Pagal [EB sutarties] 6 straipsnį nustatant ir įgyvendinant kitas Bendrijos politikos sritis turi būti įtraukiami aplinkos apsaugos reikalavimai.
  - (7) Bendrija, kaip Jungtinių Tautų Bendrosios klimato kaitos konvencijos dalyvė, ratifikavo Kioto protokolą. Energetikos produktų ir, tam tikrais atvejais, elektros energijos apmokestinimas yra viena iš priemonių, tinkamų siekiant Kioto protokolo tikslų.
- <...>
- (9) Valstybėms narėms turėtų būti suteiktas lankstumas, būtinas jų nacionalines sąlygas atitinkančioms politikos sritims nustatyti ir įgyvendinti.
- <...>
- (11) Šiai Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo struktūrai įgyvendinti skirtą mokesčių tvarką pasirenka valstybė narė. Šiuo atžvilgiu valstybės narės gali nuspręsti nedidinti bendros mokesčių naštos, jei mano, kad šio mokesčių neutralumo principo įgyvendinimas galėtų prisidėti prie jų mokesčių sistemų pertvarkymo ir modernizavimo skatinant veiklą, leidžiančią labiau saugoti aplinką ir padidinti darbo jėgos sunaudojimą.

(12) Energijos kainos yra pagrindiniai Bendrijos energetikos, transporto ir aplinkosaugos politikos elementai.

<...>

(24) Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama taikyti kitus konkrečius atleidimus ar sumažintus apmokestinimo lygius, kai tai nedarys žalos tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui ir nesukels konkurencijos iškreipymo.“

4 Direktyvos 2003/96 4 straipsnyje numatyta:

„1. Apmokestinimo lygiai, kuriuos valstybės narės taiko 2 straipsnyje išvardytiems energetikos produktams ir elektros energijai, negali būti mažesni už šioje direktyvoje nurodytus minimalius apmokestinimo lygius.

2. Šioje direktyvoje „apmokestinimo lygis“ yra visas mokestis, taikomas visų netiesioginių mokesčių (išskyrus PVM) atžvilgiu, atidavimo naudojimui metu tiesiogiai ar netiesiogiai paskaičiuotų pagal energetikos produktų ir elektros energijos kiekį.“

5 Šios direktyvos 7 straipsnyje nurodyta:

„1. Nuo 2004 m. sausio 1 d. ir nuo 2010 m. sausio 1 d. variklių degalams taikomi minimalūs apmokestinimo lygiai yra tokie, kaip nustatyta I priedo A lentelėje.

Ne vėliau kaip iki 2012 m. sausio 1 d. Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, remdamasi Komisijos ataskaita ir jos pasiūlymu, vienbalsiai nusprendžia dėl minimalių apmokestinimo lygių, taikomų gazoliui tolimesniam laikotarpiui, prasidedančiam 2013 m. sausio 1 d.

2. Neatsižvelgdamos į jokiais šioje direktyvoje numatytas leidžiančias nukrypti nuostatas dėl toliau nurodyto panaudojimo, valstybės narės gali atskirti komercinės ir nekomercinės paskirties gazolį, naudojamą kaip variklių degalai, su sąlyga, kad yra laikomasi minimalių Bendrijos lygių, o komercinės paskirties gazolio, naudojamo kaip variklių degalai, norma nėra mažesnė už 2003 m. sausio 1 d. galiojantį nacionalinį apmokestinimo lygį.

3. „Komercinės paskirties gazolis, naudojamas kaip variklių degalai“ – tai gazolis, naudojamas kaip variklių degalai šiems tikslams:

a) prekių vežimui nuomai, už atlygį ar savo poreikiams motorinėmis transporto priemonėmis ar transporto priemonių junginiais, skirtais tik prekėms vežti keliais, ir kurių maksimalus leidžiamas bendras pakrautos transporto priemonės svoris yra ne mažesnis kaip 7,5 tonos;

b) keleivių vežimui teikiant nuolatinės ar atsitiktinės paslaugas M2 ar M3 kategorijos motorinėmis transporto priemonėmis, kaip apibrėžta 1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyvoje 70/156/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimą, suderinimo [(OL L 42, 1970, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 1 t., p. 44)].

4. Neatsižvelgdamos į 2 dalį, valstybės narės, kurios įdiegia eismo dalyvio mokesčius motorinėms transporto priemonėms ar transporto priemonių junginiams, skirtiems tik prekėms vežti keliais, šių transporto priemonių naudojamam gazoliui gali taikyti sumažintą normą, kuri yra mažesnė už 2003 m. sausio 1 d. galiojantį nacionalinį apmokestinimo lygį, tol, kol bendra mokesčių našta yra maždaug tolygi, su sąlyga, kad yra laikomasi minimalių Bendrijos lygių, o 2003 m. sausio 1 d. galiojantys nacionaliniai apmokestinimo lygiai gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai, yra mažiausiai du kartus didesni už minimalų apmokestinimo lygį, taikomą 2004 m. sausio 1 d.“

Italijos teisė

- 6 2007 m. vasario 2 d. *decreto legislativo n. 26 – Attuazione della direttiva 2003/96/CE che ristruttura il quadro comunitario per la tassazione dei prodotti energetici e dell'elettricità* (Įstatyminis dekretas Nr. 26 dėl Direktyvos 2003/96/EB įgyvendinimo; GURI, Nr. 68, paprastasis priedas, 2007 m. kovo 22 d., p. 5) 6 straipsnyje įtvirtinta gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai, taikoma akcizo norma.
- 7 1995 m. spalio 26 d. *decreto legislativo n. 504 – Testo unico delle disposizioni legislative concernenti le imposte sulla produzione e sui consumi e relative sanzioni penali e amministrative* (Įstatyminis dekretas Nr. 504, kuriuo patvirtintas teisės aktų nuostatų dėl gamybos ir vartojimo mokesčių ir susijusių baudžiamųjų ir administracinių sankcijų suvestinis tekstas; GURI, Nr. 279, paprastasis priedas, 1995 m. lapkričio 29 d., p. 5, toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 504/1995) 24ter straipsnyje „Komerčinės paskirties gazolis“, įterptame 2016 m. spalio 22 d. *decreto-legge n. 193 – Disposizioni urgenti in materia fiscale e per il finanziamento di esigenze indifferibili* (Įstatyminis dekretas Nr. 193 dėl būtinų nuostatų finansų srityje ir neatidėliotiniams poreikiams finansuoti), su pakeitimais pertvarkytu į 2016 m. gruodžio 1 d. Įstatymą Nr. 225 (GURI, Nr. 282, paprastasis priedas, 2016 m. gruodžio 2 d.), numatyta:

„1. Komerčinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai, taikoma akcizo norma, tuo tikslu nustatyta prie šio suvestinio teksto pridedamos A lentelės 4bis punkte.

2. Komerčinės paskirties gazoliu, naudojamu kaip variklių degalai, laikomas gazolis, skirtas transporto priemonėms, išskyrus transporto priemones, priskirtas prie euro 2 arba žemesnės kategorijos, kurios yra naudojamos savininko arba kitu pagrindu, bet turint išimtinės teises, šiais tikslais:

- a) krovinių vežimo transporto priemonėmis, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra ne mažesnė kaip 7,5 t, veikai, kurią vykdo <...>;
- b) keleivių vežimo veikai, kurią vykdo:
  - 1) vietos viešieji subjektai ir viešosios įmonės, kurie vykdo transporto veiklą pagal [1997 m. lapkričio 19 d. *decreto legislativo n. 422 – Conferimento alle regioni ed agli enti locali di funzioni e compiti in materia di trasporto pubblico locale, a norma dell'articolo 4, comma 4, della legge 15 marzo 1997, n. 59* (Įstatyminis dekretas Nr. 422 dėl funkcijų ir pareigų vietos viešojo transporto srityje perkėlimo regionams ir vietos valdžios institucijoms pagal 1997 m. kovo 15 d. Įstatymo Nr. 59 4 straipsnio 4 dalį; GURI, Nr. 287, 1997 m. gruodžio 10 d., p. 4)] ir pagal regioninius įgyvendinimo teisės aktus;
  - 2) įmonės, teikiančios valstybinio tarpregioninio transporto paslaugas pagal [2005 m. lapkričio 21 d. *decreto legislativo n. 285 – Riordino dei servizi automobilistici interregionali di competenza statale* (Įstatyminis dekretas Nr. 285 dėl valstybinio tarpregioninio transporto keliais paslaugų reorganizavimo; GURI, Nr. 6, paprastasis priedas, 2006 m. sausio 9 d., p. 12)];
  - 3) įmonės, teikiančios regioninio ir vietinio transporto paslaugas pagal 1997 m. lapkričio 19 d. Įstatyminį dekretą Nr. 422;
  - 4) įmonės, teikiančios nuolatinės transporto paslaugas Bendrijoje pagal [2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/2009 dėl bendrųjų patekimo į tarptautinę keleivių vežimo tolimojo susisiekimo ir miesto autobusais rinką taisyklių ir iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 561/2006 (OL L 300, 2009, p. 88)].

3. Be to, komercinės paskirties gazoliu laikomas vežimo lynų keliais viešąsias paslaugas teikiančių viešųjų subjektų ar įmonių naudojamas gazolis.

4. Gražinama permoka, susidariusi dėl komercinės paskirties gazoliui taikytos didesnės akcizo normos, yra lygi I priede nurodytos akcizo normos, taikomos gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai, ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytos akcizo normos skirtumui. Siekdami susigrąžinti šią sumą, 2 ir 3

pastraipose minimi subjektai pateikia atitinkamą deklaraciją kompetentingam Muitinės ir monopolijų agentūros skyriui per vieną mėnesį nuo kiekvieno kalendorinio ketvirčio, per kurį buvo sunaudotas komercinės paskirties dyzelinas, pabaigos.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 8 *Autoservizi Giordano* vykdo keleivių vežimo veiklą, teikdama autobusų nuomos su vairuotoju paslaugas.
- 9 Ši bendrovė pateikė Muitinės ir monopolijų agentūrai prašymą už 2017 m. trečiąjį ketvirtį pritaikyti Įstatyminio dekreto Nr. 504/1995 24ter straipsnyje komercinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai, numatytą sumažintą akcizo normą.
- 10 Muitinės ir monopolijų agentūra šį prašymą atmetė motyvuodama tuo, kad keleivių vežimo teikiant autobusų nuomos su vairuotoju paslaugas veikla, kokią vykdo *Autoservizi Giordano*, nepatenka nė į vieną vežimo veiklos kategoriją, kurios atveju pagal Įstatyminio dekreto Nr. 504/1995 24ter straipsnį komercinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai, taikoma sumažinta akcizo norma.
- 11 *Autoservizi Giordano* apskundė šį prašymo atmetimą *Commissione tributaria provinciale di Palermo* (Palermo provincijos mokestinių ginčų komisija, Italija).
- 12 Grįsdama savo skundą *Autoservizi Giordano* nurodė, kad sumažintos akcizo normos taikymą lemia tiesioginis Direktyvos 2003/96 7 straipsnio taikymas ir todėl Įstatyminio dekreto Nr. 504/1995 24ter straipsnyje įtvirtintas apribojimas yra savavališkas ir neteisėtas.
- 13 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Direktyvos 2003/96 7 straipsnyje kiekvienai valstybei narei palikta diskrecija atskirti komercinės ir nekomercinės paskirties gazolį. Vis dėlto jis nurodo, kad atrodo, jog tokia pat diskrecija valstybėms narėms nesuteikta, kai jos nusprendžia nustatyti sumažintą akcizo normą komercinės paskirties gazolio, naudojamo kaip variklių degalai, kategorijai, nes ši kategorija turi atitikti tame straipsnyje numatytą „komercinės paskirties gazolio“ sąvokos apibrėžtį.
- 14 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, taikant komercinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai, sumažintą akcizo normą tik tam tikros veiklos atveju ir netaikant jo kitos veiklos, kaip antai autobusų nuomos su vairuotoju veiklos privataus asmenų vežimo sektoriuje, atveju Įstatyminio dekreto Nr. 504/1995 24ter straipsnyje apribojama Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 3 dalies b punkto, susijusio su „keleivių vežimu teikiant nuolatines ar atsitiktines paslaugas“, taikymo sritis.
- 15 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar privatus asmenys gali tiesiogiai remtis Direktyvos 2003/96 7 straipsniu prieš Italijos valdžios institucijas, siekdami, kad jiems būtų pritaikyta sumažinta akcizo norma ir grąžinti nepagrįstai sumokėti akcizo mokesčiai. Jis pabrėžia, kad, jei taip, Italijos teisės aktus būtų sunku laikyti suderinamais su šia nuostata.
- 16 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo nustatyti, ar Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 2 dalyje valstybėms narėms suteikta diskrecija reiškia, kad to paties straipsnio 3 dalis, pagal kurią sąvoka „komercinės paskirties gazolis“ apima gazolį, skirtą „keleivių vežimui teikiant atsitiktines paslaugas“, nėra pakankamai aiški, tiksli ir besąlygiška.

17 Šiomis aplinkybėmis *Commissione tributaria provinciale di Palermo* (Palermo provincijos mokestinių ginčų komisija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar [Direktyvos 2003/96] 7 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad į jo taikymo sritį patenka visos įmonės ir viešieji ar privatieji asmenys, veikiantys asmenų vežimo autobusais sektoriuje, įskaitant autobusų nuomą su vairuotoju, ir ar šia nuostata draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais įgyvendinama [ši] direktyva, jeigu pagal juos prie komercinės paskirties gazolių naudojančių subjektų nėra priskirti autobusų nuomos su vairuotoju veiklos vykdytojai?
- 2) Ar dėl Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos valstybių narių diskrecijos, [kuria remdamosi] valstybės narės gali atskirti komercinės ir nekomercinės paskirties gazolių, naudojamą kaip variklių degalai, su sąlyga, kad laikomasi minimalių Bendrijos lygių, o komercinės paskirties gazolio, naudojamo kaip variklių degalai, norma nėra mažesnė už 2003 m. sausio 1 d. galiojusį nacionalinį apmokestinimo lygį, [7 straipsnio 3 dalies b punktas], pagal kurį komercinės paskirties gazoliui priskiriamas ir „keleivių vežimui teikiant atsitiktines paslaugas“ skirtas gazolis, nėra tiesiogiai ir besąlygiškai taikytinas?
- 3) Ar savo turiniu [Direktyvos 2003/96] 7 straipsnis yra pakankamai tikslus ir besąlyginis, kad privatus asmuo galėtų tiesiogiai juo remtis prieš atitinkamos valstybės narės institucijas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 18 Pirmiausia reikia pažymėti, kad iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog pareiškėja pagrindinėje byloje yra privati, o ne viešoji įmonė. Todėl, nepaisant pirmojo klausimo formuluotės, šioje byloje reikia nustatyti, pirma, ar Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 2 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, kad į jų taikymo sritį patenka privati įmonė, kuri vykdo keleivių vežimo veiklą, teikdama autobusų nuomos su vairuotoju paslaugas, ir, antra, ar šiai nuostatai prieštarauja nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatyta sumažinta akcizo norma komercinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai nuolatiniam keleivių vežimui, tačiau tokia norma nenumatyta komercinės paskirties gazoliui, naudojamam atsitiktiniam keleivių vežimui.
- 19 Dėl pirmojo klausimo pirmos dalies reikia pažymėti, kad šios direktyvos 7 straipsnio 2 dalyje numatyta, jog valstybės narės gali, kiek tai susiję su apmokestinimo lygiu, atskirti komercinės ir nekomercinės paskirties gazolių, naudojamą kaip variklių degalai, su sąlyga, kad laikomasi minimalių Bendrijos apmokestinimo lygių, o komercinės paskirties gazoliui nustatyta norma nėra mažesnė už tam tikrą nacionalinį apmokestinimo lygį. Minėtos direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje paaiškinta, kaip reikia suprasti sąvoką „komercinės paskirties gazolis, naudojamas kaip variklių degalai“, ir, be kita ko, b punkte nurodytas gazolis, naudojamas kaip variklių degalai nuolatiniam ar atsitiktiniam keleivių vežimui M2 ar M3 kategorijos motorine transporto priemone, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 70/156.
- 20 Kaip savo išvados 21 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, iš Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 3 dalies matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas sąvoką „komercinės paskirties gazolis, naudojamas kaip variklių degalai“ apibrėžė remdamasis ne viešuoju ar privačiuoju gazolių naudojančių subjektų pobūdžiu, bet tikslu, kuriam gazolis naudojamas, t. y. prekėms ir keleiviams vežti tam tikromis transporto priemonėmis.

- 21 Todėl ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad į jos taikymo sritį patenka privati įmonė, kuri vykdo keleivių vežimo veiklą, teikdama autobusų nuomos su vairuotoju paslaugas, su sąlyga, kad šios įmonės nuomojamos transporto priemonės yra M2 arba M3 kategorijos, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 70/156.
- 22 Dėl pirmojo klausimo antros dalies pirmiausia reikia priminti, kad siekiant nustatyti Sąjungos teisės nuostatos taikymo sritį reikia atsižvelgti į jos tekstą, struktūrą ir tikslus (2018 m. balandžio 19 d. Sprendimo *CMR, C-645/16*, EU:C:2018:262, 22 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 23 Kalbant apie Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 2 ir 3 dalių tekstą, pažymėtina, kad pagal šio straipsnio 2 dalį valstybėms narėms tam tikromis sąlygomis leidžiama atskirti komercinės paskirties gazolių ir nekomercinės paskirties gazolių, naudojamą kaip variklių degalai, ir kad minėto straipsnio 3 dalies b punkte patikslinama, jog sąvoka „komercinės paskirties gazolis, naudojamas kaip variklių degalai“ apima gazolį, naudojamą kaip variklių degalai „keleivių vežimui teikiant nuolatines ar atsitiktines paslaugas“.
- 24 Reikia pabrėžti, kad žodžius „nuolatines“ ir „atsitiktines“, vartojamus Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 3 dalies b punkto žodžių junginyje „keleivių vežimui teikiant nuolatines ar atsitiktines paslaugas“, sieja jungtukas „ar“. Šiuo atžvilgiu tiesa, kad jungtukas „ar“ kalbiniu požiūriu gali turėti alternatyvią arba kumuliatyvią reikšmę (šiuo klausimu žr. 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija, C-304/02*, EU:C:2005:444, 83 punktą ir 2019 m. gegužės 14 d. Sprendimo *M ir kt. (Pabėgėlio statuso panaikinimas)*, C-391/16, C-77/17 ir C-78/17, EU:C:2019:403, 102 punktą).
- 25 Tokiomis aplinkybėmis, kaip iš esmės teigia Italijos vyriausybė, jeigu Sąjungos teisės aktų leidėjas būtų siekęs, kad sumažinta akcizo norma komercinės paskirties gazoliui būtų taikoma bet kokios keleivių vežimo veiklos atveju, nedarant skirtumo tarp nuolatinio ir atsitiktinio vežimo, Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 3 dalies b punkte jis būtų vartojęs sąvoką „keleivių vežimas“. Taigi žodžių junginio „keleivių vežimas teikiant nuolatines ar atsitiktines paslaugas“ vartojimas reiškia, kad nuolatinis keleivių vežimas ir atsitiktinis keleivių vežimas, sujungti jungtuku „ar“, nebūtinai kumuliatyviai apmokestinami taikant sumažintą akcizo normą, bet gali būti apmokestinami ir alternatyviai.
- 26 Kalbant apie Direktyvos 2003/96 struktūrą, iš šios direktyvos 3 konstatuojamosios dalies ir 4 straipsnio matyti, kad šia direktyva nebuvo visiškai suderintos energetikos produktų ir elektros energijos akcizo normos, o tik buvo nustatyti suderinti minimalūs apmokestinimo lygiai. Be to, kaip savo išvados 30 ir 31 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, be minėtos direktyvos 7 straipsnio 2 dalies, jos 5, 14–17 ir 19 straipsniuose valstybėms narėms numatyta galimybė nustatyti diferencijuotas akcizo normas, atleidimo nuo akcizo mokesčio ar jo sumažinimo atvejus. Šios nuostatos patvirtina, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas paliko valstybėms narėms tam tikrą diskreciją akcizų srityje.
- 27 Taigi Direktyvos 2003/96 struktūra patvirtina, kad šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad sumažinta akcizo norma nebūtinai turi būti taikoma nuolatiniam ir atsitiktiniam keleivių vežimui – ši norma gali būti taikoma tik vienai iš šių keleivių vežimo formų.
- 28 Dėl Direktyva 2003/96 siekiamų tikslų reikia pažymėti, pirma, kad iš šios direktyvos 9 ir 11 konstatuojamųjų dalių matyti, jog ja siekiama palikti valstybėms narėms tam tikrą diskreciją nustatyti ir įgyvendinti politiką, pritaikytą prie nacionalinių aplinkybių, ir kad įgyvendinant minėtą direktyvą patvirtintos tvarkos priklauso kiekvienos valstybės narės kompetencijai (2017 m. sausio 18 d. Sprendimas *IRCCS – Fondazione Santa Lucia, C-189/15*, EU:C:2017:17, 50 punktą).

- 29 Kaip savo išvados 41 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, pripažinus, kad valstybės narės gali numatyti sumažintą akcizo normą gazoliui, naudojamam nuolatiniam keleivių vežimui, ir nenumatyti tokios normos gazoliui, naudojamam atsitiktiniam keleivių vežimui, joms būtų suteikta galimybė įgyvendinti nacionalinėms aplinkybėms pritaikytą politiką, pirmiausia transporto ir teritorijų pasiekiamumo srityse.
- 30 Antra, numatant suderintą energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo tvarką, Direktyva 2003/96 siekiama, kaip matyti iš jos 2–5 ir 24 konstatuojamųjų dalių, skatinti tinkamą energetikos sektoriaus vidaus rinkos veikimą, be kita ko, vengiant konkurencijos iškraipymo (2018 m. kovo 7 d. Sprendimo *Cristal Union*, C-31/17, EU:C:2018:168, 29 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Konkrečiai kalbant, iš minėtos direktyvos 3 konstatuojamosios dalies matyti, kad Bendrijos minimalūs apmokestinimo lygiai šia direktyva buvo nustatyti siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą.
- 31 Vis dėlto, jei laikomasi minimalių Bendrijos apmokestinimo lygių, šiam tikslui neprieštarauja toks Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 3 dalies b punkto aiškinimas, kad valstybės narės gali sumažintą akcizo normą taikyti tik nuolatiniam keleivių vežimui.
- 32 Trečia, Direktyva 2003/96, kaip matyti iš jos 6, 7, 11 ir 12 konstatuojamųjų dalių, taip pat siekiama remti aplinkos politikos tikslus (2018 m. kovo 7 d. Sprendimo *Cristal Union*, C-31/17, EU:C:2018:168, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 33 Kaip pažymėjo Italijos vyriausybė, šie tikslai patvirtina, kad Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 2 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, kad jomis nacionalinės teisės aktų leidėjui nedraudžiama komercinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai nuolatiniam keleivių vežimui, numatyti sumažintos akcizo normos, nenumatant tokios normos atsitiktiniam keleivių vežimui. Kadangi sumažinus komercinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai, taikomą akcizo normą sumažėja su gazolio naudojimu susijusios išlaidos, tokios lengvatos gavėjų skaičiaus sumažinimas gali paskatinti mažesnę gazolio naudojimą tokioms keleivių vežimo formoms, kurioms tokia lengvata netaikoma, todėl prisideda prie šia direktyva remiamų aplinkos politikos tikslų.
- 34 Todėl, kalbant apie pirmojo klausimo antrą dalį, reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant tiek į Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 2 ir 3 dalių tekstą, tiek į šios direktyvos struktūrą ir tikslus, ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose komercinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai vykdančiam nuolatinio keleivių vežimo veiklą, yra numatyta sumažinta akcizo norma, tačiau tokia norma nenumatyta tokiam gazoliui, naudojamam vykdančiam atsitiktinį keleivių vežimą.
- 35 Vis dėlto, kaip savo rašytinėse pastabose iš esmės priminė Komisija, naudodamosi turimais įgaliojimais įgyvendinti Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 2 ir 3 dalis, valstybės narės turi laikytis bendrųjų teisės principų, sudarančių Sąjungos teisinės sistemos dalį, tarp kurių, be kita ko, yra vienodo požiūrio principas (pagal analogiją žr. 2016 m. birželio 2 d. Sprendimo *Polihim-SS*, C-355/14, EU:C:2016:403, 59 punktą ir 2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *AZ*, C-499/16, EU:C:2017:846, 29 ir 30 punktus).
- 36 Taigi pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų atitikties Sąjungos teisei priklauso nuo vienodo požiūrio principo paisymo, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Tačiau Teisingumo Teismas gali jam pateikti visas jo nagrinėjamam ginčui išspręsti naudingas nuorodas (pagal analogiją žr. 2018 m. lapkričio 21 d. Sprendimo *Fontana*, C-648/16, EU:C:2018:932, 37 ir 38 punktus).
- 37 Pagal suformuotą jurisprudenciją vienodo požiūrio principas reikalauja, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos vienodai, nebent toks vertinimas būtų objektyviai pagrįstas (2019 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Čekijos Respublika / Parlamentas ir Taryba*, C-482/17, Rink., EU:C:2019:1035, 164 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 38 Pagal šį principą draudžiama, kiek tai susiję su akcizo norma, skirtingai vertinti panašias prekes ar paslaugas, kurios konkuruoja tarpusavyje (pagal analogiją žr. 2019 m. birželio 27 d. Sprendimo *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ir kt.*, C-597/17, EU:C:2019:544, 47 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 39 Siekiant nustatyti, ar prekės arba paslaugos yra panašios, reikia iš principo atsižvelgti į vidutinio vartotojo požiūrį. Prekės ar paslaugos yra panašios, kai turi analogiškų savybių ir, atsižvelgiant į panašumo naudojant kriterijų, tenkina tuos pačius vartotojų poreikius, taip pat kai esami skirtumai nedaro didelės įtakos vidutinio vartotojo sprendimui naudotis viena ar kita iš šių prekių ar paslaugų (2019 m. birželio 27 d. Sprendimo *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ir kt.*, C-597/17, EU:C:2019:544, 48 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 40 Šiuo atveju nuolatinio keleivių vežimo paslaugomis iš esmės užtikrinamas keleivių vežimas nustatytu dažnumu ir maršrutu, sudarant galimybes įlaipinti ir išlaipinti keleivius iš anksto numatytose stotelėse, o atsitiktinio keleivių vežimo paslaugomis tenkinami konkretūs poreikiai. Be to, nuolatinio keleivių vežimo paslaugas teikiantiems veiklos vykdytojams paprastai pavedama teikti viešąsias paslaugas.
- 41 Taigi, kadangi neatrodo, jog nuolatinio keleivių vežimo paslaugomis ir atsitiktinio keleivių vežimo paslaugomis būtų tenkinami tie patys poreikiai, pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinės teisės aktais nepažeidžiamas vienodo požiūrio principas, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 42 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 2 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, kad, pirma, į jų taikymo sritį patenka privati įmonė, kuri vykdo keleivių vežimo veiklą, teikdama autobusų nuomos su vairuotoju paslaugas, su sąlyga, kad šios įmonės nuomojamos transporto priemonės yra M2 arba M3 kategorijos, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 70/156, ir, antra, pagal jas nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose komercinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai vykdant nuolatinio keleivių vežimo veiklą, yra numatyta sumažinta akcizo norma, tačiau tokia norma nenumatyta tokiam gazoliui, naudojamam vykdant atsitiktinį keleivių vežimą, su sąlyga, kad šiomis nuostatomis paisoma vienodo požiūrio principo, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

- 43 Antruoju ir trečiuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar privatus asmuo gali tiesiogiai remtis Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 2 ir 3 dalimis prieš Italijos valdžios institucijas.
- 44 Atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą, į šiuos du klausimus atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, 7 straipsnio 2 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, kad, pirma, į jų taikymo sritį patenka privati įmonė, kuri vykdo keleivių vežimo veiklą,

teikdama autobusų nuomos su vairuotoju paslaugas, su sąlyga, kad šios įmonės nuomojamos transporto priemonės yra M2 arba M3 kategorijos, kaip tai suprantama pagal 1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyvą 70/156/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimą, suderinimo, ir, antra, pagal jas nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose komercinės paskirties gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai vykdant nuolatinio keleivių vežimo veiklą, yra numatyta sumažinta akcizo norma, tačiau tokia norma nenumatyta tokiam gazoliui, naudojamam vykdant atsitiktinį keleivių vežimą, su sąlyga, kad šiomis nuostatomis paisoma vienodo požiūrio principo, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.